

Szervezési közlemények

Gyógyszerészet 30. 461—466. 1986.

A szocialista brigádmozgalom gyógyszerertári szervezésének lehetőségei és gondjai

DR. RAGETTLI JÁNOS és DR. MARSAL GYÖRGYNÉ

A szerzők a gyógyszerertárakban elterjedt szocialista brigádmozgalommal foglalkoznak. Vizsgálják, hogy a mozgalom hogyan épül be a gyógyszerertári központok szervezetébe és céljai hogyan realizálódhatnak a gyakorlatban. Ennek során feltárják mind a formai, mind a tartalmi nehézségeket és gondokat.

A szervezeti problémák megoldására Munkaverseny Bizottság létrehozását és Munkaverseny Szabályzat kiadását, valamint folyamatos tanácsadást javasolnak.

A tartalmi problémák megoldására ismertetik a vállalatok helyes gyakorlatát. A „mit és hogyan vállaljunk?” kérdésre 25 év gyakorlatában bevált, mintegy 66 témakörben nyújtanak bő választéket és adnak hasznos tanácsokat. A témakörök csoportosítása és nehézségi fok szerint történő elrendezése lehetőséget nyújt arra, hogy azt a követelményszintek megállapítására is használják.

*

A gyógyszerertárakban több, mint 30 éve honosított meg a szocialista munkaversenymozgalom, melynek keretén belül a szocialista brigádmozgalom immár két évtizede fogja össze a kollektív és egyéni vállalatokat. Az eredmények vitathatatlanok mégis több bizonytalanság mutatkozik a szervezeti forma és a gyakorlat vonatkozásában.

Alapvető jogszabály a szocialista munkaversenyéről szóló 1054/1983. (XII. 20.) MT—SZOT—KISZ KB sz. együttes határozat; a 7002/1983. ÁBMH—SZOT—KISZ KB együttes irányelve, valamint az EüM és az EDSZ Elnökségének 32 289/1984. (Eü. K. 13.) sz. együttes ajánlása.

A felsorolt jogszabályok a szocialista munkaverseny szervezését és feltételeinek biztosítását a vállalati vezetők munkaköri kötelességévé teszik. Nekik kell szervezési irányelveket kidolgozni és feladatokat, útmutatást adni. A verseny irányítása nem mond ellent a kezdeményezések önkéntességének, hanem hozzásegíti a verseny résztvevőit a tartalmas, teljesíthető, megalapozott vállalatokhoz. A dolgozók önkéntes elhatározásán alapuló több-letteljesítmény szervezésében és irányításában ugyanakkor fontos szerepe van a munkahelyi demokrácia különböző fórumainak is.

A munkaverseny alapvető formái közül gyógyszerertári vonatkozásban legelterjedtebb a szocialista brigádmozgalom, résztvevői példamutató szerepet töltenek be nemcsak a munkában, de az újabb ismeretek szerzésében, átadásában és a közösségi élet fejlesztésében is.

Mindenekelőtt arra kerestünk választ, hogy a gyógyszerertári központok szervezeti struktúrájába hogyan épül be a szocialista brigádmozgalom.

I. A brigádmozgalom szervezeti (formai) problémái

A Gyógyszerertári Központok Szervezeti és Működési Szabályzatának egyik melléklete az Üzemi Demokrácia Fórumrendszerének Szabályzata. Ez a már felsorolt jogszabályok alapján pontosan rögzíti a brigádértekezletek és a Szocialista Brigádvezetők Tanácskozásának hatáskörét és meghatározza feladatát.

A szocialista brigádvezetők tanácskozása dönt pl. a brigádvállalások elfogadása, a teljesítmények elbírálása, a brigádcímek és fokozatok odaítélése vonatkozásában. A gyógyszerertári központok sajátos viszonyai között, a területi széttagoltság miatt a szocialista brigádvezetők tanácskozása csupán formálisan működő testület, hiszen a brigádvezetők nemcsak egymást, de egymás körülményeit sem ismerik.

A testület munkájának hatékonysága tapasztalataink szerint csak egy munkaverseny bizottság létrehozásával valósítható meg. Ez az operatív bizottság a központ szervezeti felépítésében az igazgató közvetlen irányítása alatt áll, tagjait az igazgató nevezi ki olyanokból, akik a gyógyszerertárak személyi és tárgyi feltételeit jól ismerik.

A munkaverseny bizottság az igazgató megbízásából szervezi, irányítja és értékeli a munkaverseny valamennyi alapvető formáját, így a szocialista brigádmozgalmat is. Hatáskörét, feladatát a Gyógyszerertári Központ Szervezeti és Működési Szabályzata rögzíti.

A munkaverseny bizottság a szocialista brigádvezetők tanácskozását — annak jogköre csorbitása nélkül — azáltal teszi hatékonná, hogy a követelményszintek és a helyi körülmények ismeretében a brigádvállalásokat megvitatásra és elfogadásra előkészíti, a teljesített vállalatokat, a brigádok önértékelését ellenőrizve vitára és döntésre javasolja. Javasolja a brigádcímek és fokozatok odaítélését.

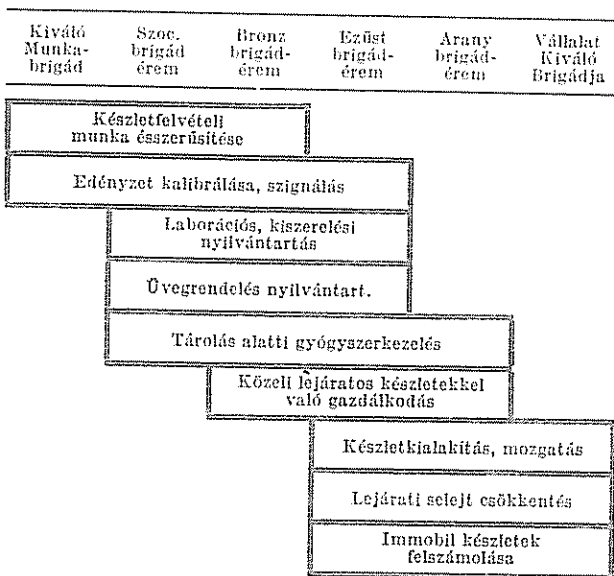
Hivatkozott jogszabályok az egyes brigádfokozatokért adható jutalmak nagyságát a vállalati kollektív szerződésben határozzatják meg.

A szocialista brigádmozgalom szervezésében alapvetően fontosnak tartjuk, hogy az értékelési rendszer kritériumait, az eljárási szabályokat munkaverseny szabályzat rögzítse. E szabályzat kidolgozásában az üzemi demokrácia fórumai vegyenek

részt (szakszervezeti bizottság), majd szerves összefüggése miatt a kollektív szerződés mellékleteként válják kötelezővé.

A brigádmozgalom sok szervezeti gondja a területi szétszórtságból ered. A brigádok „menetközben” a jelenleginél sokkal több központi segítséget, tanácsadást igényelnének. A magárahagyottság érzése kedvezőtlenül hat a teljesítésre.

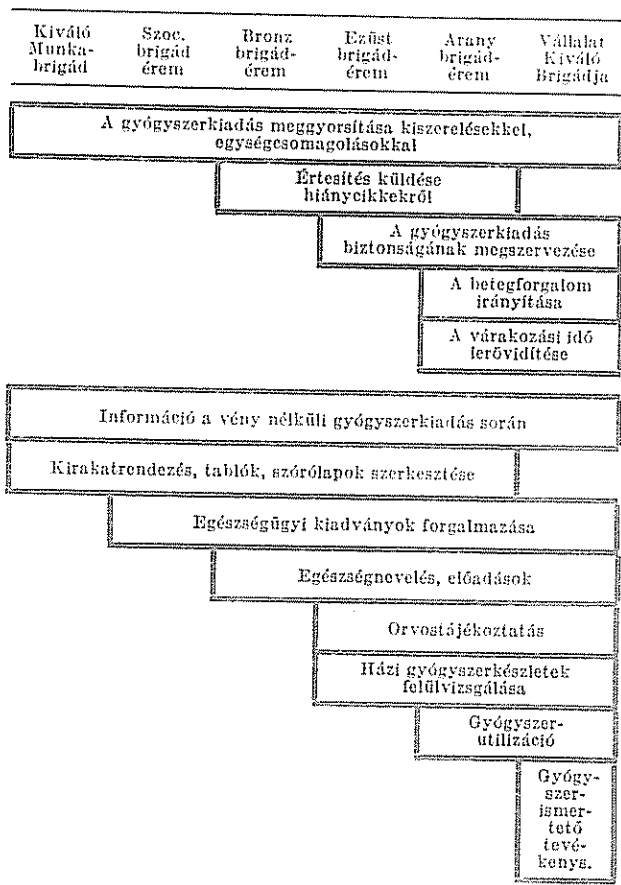
Javasoljuk, hogy ezt a hiányt a szakfelügyelet pótolja és félévenkénti ellenőrzéseik során a brigádoknak is nyújtsanak szakmai segítséget, hiszen

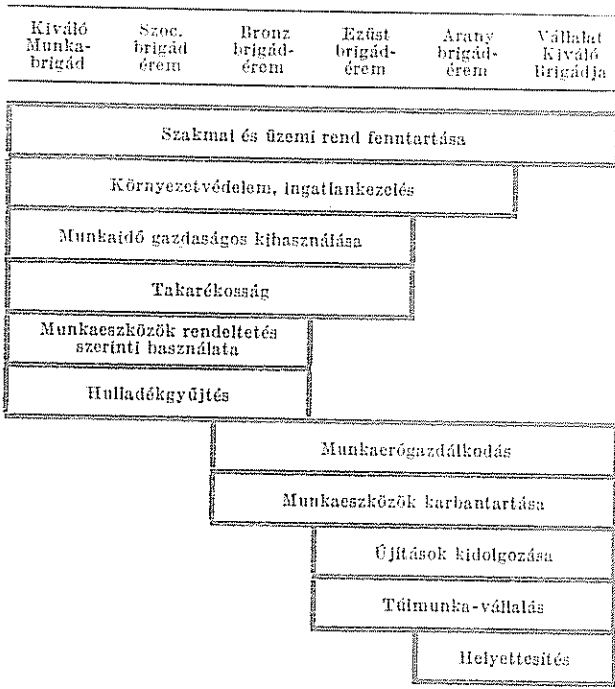
1a ábra. I. Tevékenység — gyógyszer-gazdálkodás

1b ábra. I. Tevékenység — gyógyszerkészítés és gyógyszerellenőrzés

1c ábra. I. Tevékenység — gyógyszerkiadás és információ

1d ábra. I. Tevékenység — gazdálkodás üzemeltetés

a vállalások nagyobb része szakmai vonatkozású. A szakfelügyelet így lehetne összekötő kapocs a brigád és a munkaverseny bizottság között.

Egy jól működő munkaverseny bizottság, egy átgondolt munkaverseny szabályzat folyamatos tanácsadással teszi lehetővé a brigádmozgalom összefogását, gördülékenységét. Ezen keresztül határozhatók meg a személyi és, tárgyi feltételek és adhatók ki a központi irányelvek és jelölhetők ki a súlyponti feladatok.

Központi irányelv és cél tömör megfogalmazásában a lakosság gyógyszerellátásának korszerű színvonalon történő biztosítása. Ez sok-sok összetevőre bontható, teljesítésükhöz magas színvonalú, gazdaságos munkavégzés, fejlett hivatástudat és a szocialista munkaerőles normáinak betartása szükséges. A brigádok vállalásai a központi irányelvhez és a kijelölt feladatokhoz csatlakoznak.

Az alapvető irányelv és cél érdekében súlyponti feladatok teljesítésére (pl. energiatakarékosság stb.) is mozgósíthatók a brigádok. Erre számos, szép példát ismerünk.

II. A brigádmozgalom realizálásának érdemi (tartalmi) problémái

1. A vállalások megtétele, témák

A brigádok célkitűzéseiket és feladataikat vállalások formájában teszik meg a közismert hármas bontásban: tevékenység (dolgozni); művelődés (tanulni); közösségi élet (élni) csoportosításban.

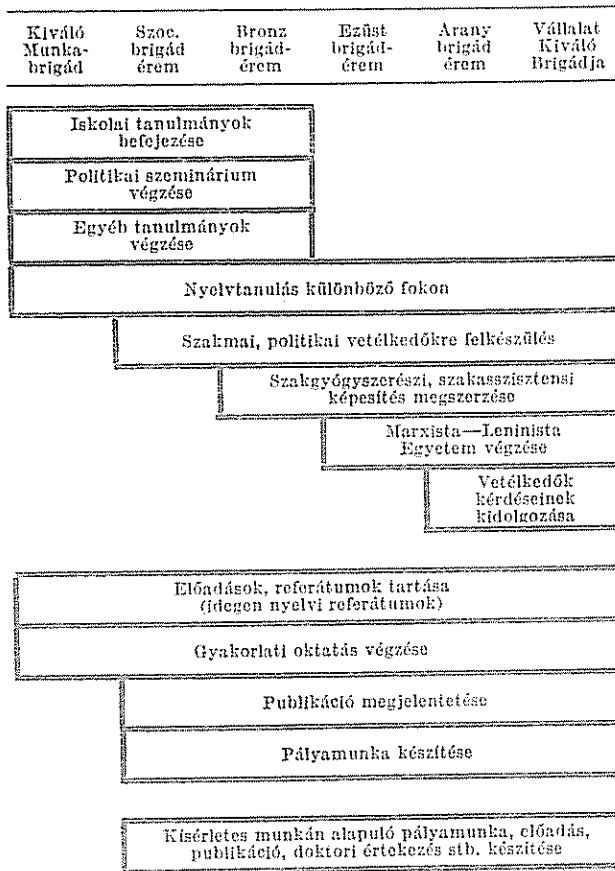
Az Bü M.—EDSZ. ajánlása szerint „törekedni kell arra, hogy a vállalások mögött tényleges, mérhető és színvonalas többletteljesítmény legyen”.

A jelenlegi gyakorlat szerint a brigádvállalások a gyógyszerügyi központon át a szocialista brigádvezetők tanácskozása elé kerülnek jóváhagyásra. Ezen a jól-rosszul megfogalmazott vállalásokat felolvassák és a helyi körülmények ismeretének hiányában többnyire egyhangúan elfogadják, jóváhagyják.

A brigádnak ismernie kell lehetőségeit, a körülményeket és tagjainak teljesítőképességét. Ezenkívül a szocialista brigád kitüntetésnek különböző fokozatai is vannak. A brigádértekezlet a vállalások megtételekor a fokozatok valamelyikének megszerzését tűzi ki célul. Azt azonban nem tudja, hogy a vállalások teljesítése elegendő-e a fokozat elérésére, vagy annál több?

Nem tartjuk helyesnek azt a gyakorlatot, melyben a brigádok csak vállalásokat tesznek a fokozat megjelölése nélkül, rábízva a döntést a szocialista brigádvezetők tanácskozására, hogy majd a teljesítés értékelésekor a brigádot milyen fokozat elnyerésére tartja méltónak.

Nincs olyan mérce a kezünkben, mely az egyes brigádfokozatok követelményszintjét rögzítené. Kezdő brigádok ezen túlmenően sok segítséget igényelnek a vállalások tárgykörével, a konkrét és értékelhető vállalások meghatározásával kapcsolatban.

2. ábra. II. Művelődés. Ismeretek szerzése, átadása, fejlesztése

A helyes gyakorlat az, ha a brigádértekezleten előzetesen megtárgyalta vállalásokat a munkaverseny bizottsággal, vagy annak ezzel a feladattal megbízott tagjával konzultálják. A munkaverseny bizottság tagjai jól ismerik a brigádok adottságait, körülményeit, így hasznos tanácsokat tudnak adni, melyek birtokában az eredeti elképzelések módosíthatók. De új vállalások megtételére, újabb ötletekre is lehetőség van a konzultációk során.

A munkaverseny bizottság kezébe kellene adni mind a mérce, mind a követelményszintek meghatározását.

Az így konzultált vállalásokat a brigádértekezlet újból megvitatja és a munkaverseny bizottsághoz eljuttatja, mely azokat indoklásával javaslatként terjeszti a szocialista brigádvezetők tanácskozására elé. A tanácskozás vita után dönt a vállalások elfogadásáról. Teljesítésre csak jóváhagyott vállalások kerülhetnek.

Előfordulhat, hogy valamely vállalás a brigád önhibáján kívül nem teljesíthető, ez esetben a brigád újabb vállalást tehet, melynek jóváhagyására a szocialista brigádvezetők tanácskozásának felhatalmazása alapján a munkaverseny bizottság lehetne jogosult.

A vállalások teljesítéséről a tárgyidőszak, vagyis az év végén a brigádértekezlet önértékelést készít, melyet a szocialista brigádvezetők tanácskozása elé

terjeszt. E fórum jogköre a vállalások teljesítésének elbírálása és a döntés a brigádcímek és fokozatok odaítélésében. A gyakorlat azt igazolta, hogy szükség van az önértékelések előzetes feldolgozására, összehasonlítására is. A munkaverseny bizottság lehet ennek a feladatnak is a gazdája olyan javaslat készítésével, melyet vitára és döntésre vinne a szocialista brigádvezetők tanácskozása elé.

Mi legyen a vállalás tárgya és azt hogyan vállaljuk? Kezdő brigádok még úgy ahogy eligazodnak a művelődési és a közösségi vállalások terén, a szakmai tevékenységgel kapcsolatos vállalások vonatkozásában azonban eléggé tanácstalanok. Egyes központok ún. „téma-bank” nyújtásával adnak segítséget. Ez nem más, mint a témakörök felsorolása, a belőlük meríthető ötlet helyszíni adaptálása válhat vállalássá. Nem ad azonban tájékoztatást a vállalások súlyára, vagyis nehézségi fokára és ajánlást a komoly erőfeszítést kívánó, színvonalas többletmunkára.

Ábránkon több, mint 25 év tapasztalatai alapján olyan témaköröket sorolunk fel, melyek nehézségi fokuk alapján is tájékoztatást adnak, vagyis követelményszintként használhatók. A szakmai teljesítmény vonatkozásában megadott 43; a művelődés terén felsorolt 13 és a közösségi életet formáló 10, összesen 66 témakör igen bő választékot nyújt valamennyi brigádfokozatban tehető vállalás megtételére. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy egy-egy témakörön belül konkrét vállalást kell tenni. Konkrét feladatot kell tehát megjelölni és megadni az értékelés módját is.

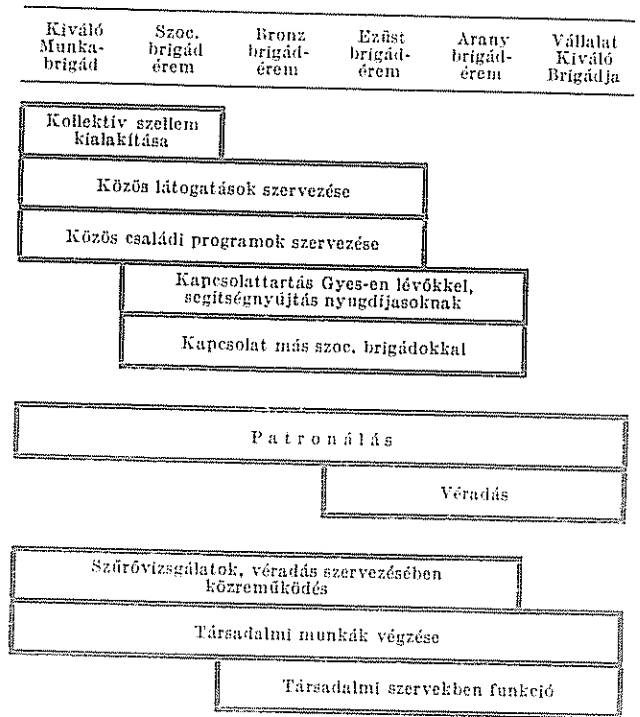
Az ábrákon feltüntetett témakörök felsorolásában alapvető rendezési elv a vállalások fajsúlya, nehézségi foka volt. A helyi adottságok ezeket módosíthatják, mert azonos eredmény eléréséhez a körülményektől függően kisebb, vagy nagyobb erőfeszítés szükséges.

Több témakörben az egyes fokozatokra nem tettünk fel vállalási lehetőséget. Ezt tudatosan tettük azért, hogy pl. a kezdő brigádok ne tegyenek olyan vállalásokat, mely erejüket meghaladja és fordítva is a magasabb fokozatokért küzdő brigádok ne vállalhassanak olyat, ami részükre már nem lehet feladat.

Pl. Kezdő brigádok vállalhatják a reagens edényzetek szignálását, de ne foglalkozzanak analitikus munkakör szervezésével; magasabb fokozat elnyeréséért küzdő brigádok viszont ne vállalják már a kollektív szellem kialakítását, melynek már lennie kell. Vállaljanak helyette véradást, vagy társadalmi szervezetekben (funkcióit), aktív tevékenységet.

Egy-egy témakörből több fokozatban is tehető vállalás, sőt van olyan témakör, melyből valamennyi fokozatban lehet vállalást tenni. Pl. szakmai rend; nyelvtanulás; patronálás stb. Ilyen esetekben a vállalás súlyát az elérni kívánt fokozathoz gondosan mérlegelni kell és erre csak a Munkaverseny Bizottsággal folytatott előzetes konzultáció adhat megnyugtató választ.

Pl. TIT nyelvtanfolyam végzését a kezdő brigádok vállalhatják, a magasabb fokozatért küzdő brigádoknál már az állami nyelvvizsga letétele különböző fokokon a megkívánt.

3. ábra. III. Közösségi élet. Magatartás, segítségnyújtás, társadalmi tevékenység

A kérdés második része: hogyan történjék a vállalás?

A vállalások száma ne legyen sok, elég tagolódásként 3—4, összesen tehát 10—12.

A vállalások tartalma és megfogalmazása röviden, határozottan, konkrétan úgy jelölje meg a feladatot, hogy annak teljesítése egyértelműen értékelhető legyen. Ennek lényegét néhány negatív példával kívánjuk megvilágítani.

Nem konkrét és nem értékelhető az ilyen vállalás:

- mindent megteszünk a szakmai rend fenntartása érdekében,
- törekszünk a munkahelyi légkör további javítására,
- a gyógyszerek készletezését a betegek gyógyszer-szükségletének maximális figyelembevételével végezzük,

Nem szabad vállalni olyasmit, ami egyébként is kötelező:

- az egységes expedíció szabályait betartjuk,
- a gyógyszerkiadást a fennálló jogszabályok betartásával végezzük,
- az energiatakarékossági tervet maradéktalanul betartjuk,
- a Munkavédelmi Szabályzat és Tűzvédelmi Utasítás előírásait maradéktalanul betartjuk stb., stb.

Nem szabad vállalni hibamentes munkát, mert ilyen a gyakorlatban nincs, sőt azzal a súlyos etikai kockázattal is jár, mely a hibákat elkendőzni, vagy eltüntetni igyekszik és akkor a brigád minden, csak nem szocialista:

- a gyógyszerkészítést hibamentesen végezzük.
- a gyógyszerkészítés szabályait maximálisan betartjuk stb., stb.

Az értékelhetőség vonatkozásában is vannak problémák:

- a javulás mértékének %-ban történő vállalása esetén a bázist is meg kell adni, amihez a teljesítést viszonyítják,
- az egészségügyi kiadványok forgalmazását az eladni kívánt darabszámmal vagy Ft összeggel,
- a társadalmi munkát munkanapokkal vagy munkaórákkal,
- a nyelvtanulást az elért eredménnyel, bizonyítvánnyal,
- az előadásokra való felkészülést, pályamunkák kidolgozását stb. a megtartott előadások számával, a pályamunka benyújtásával lehet értékelni.

Az értékelés módját tehát már a vállalás megtételkor meg kell határozni.

2. A vállalások teljesítése és értékelése

A jóváhagyott vállalások teljesítése a brigád minden tagjától önként vállalt áldozatos munkát kíván. A közösen végzett munka örömeinek és gondjainak a brigádnapló kell hogy hű tükré legyen.

A brigádnapló elsősorban jegyzőkönyv a szó nemes értelmében. Tartalmaznia kell a jóváhagyott vállalásokat és naplószerűen azok teljesítését. A brigádnaplónak ez a funkciója a legfontosabb.

A brigádnapló önvallomás is. Képet ad kifelé — néha hivalkodóan — a brigád kollektív szelleméről és tagjainak emberi magatartásáról. A díszes kiállítás néha túlzásba is megy. Úgy érezzük azonban, hogy az a szürke bejegyzés, melyben a brigád arról ad hírt, hogy egyik társuk gyermekeit gondozásba vették több hétig tartó kórházi ápolása idejére, sokkal szívemenetőbb, mint egy díszes levelezőlapon küldött megemlékezés Capri szigetéről.

A brigádnapló tartalmazza végül a brigád önértékelését is. Ennek a munkaverseny bizottság által történő véleményezéséről és döntés végett a szocialista brigádvezetők tanácskozására történő előkészítéséről az előbbiekben már szóltunk.

3. Erkölcsi és anyagi megbecsülés

A lelkesen és önzetlenül vállalt többletmunkát megbecsülik és kitüntetések adásával ismerik el. A vonatkozó jogszabályok ezen kívül előírják az eredményes brigádmunka anyagi elismerését is. Ennek mértéke a kollektív szerződésben kerül meghatározásra, költségkihatását a központok előre tervezik.

Azzal egyetértünk, hogy a mércét magasra kell emelni és az egyes brigádfokokozatok eléréséért komolyan meg kelljen küzdeni. Ha a mérce alacsony, sokan tudják teljesíteni a kívánt szintet — ami elviszi a jutalmazásra előírt összeget — más jutalmazások elől. A mércét utólag magasra emelni és differenciálni azonban nem etikus és nem is hatószó.

Dr. J. Ragetti és dr. D. -no Marsal: *Vозможности и проблемы организации движения бригад социалистического труда в аптеках*

Авторы из основных форм социалистического соревнования занимают движение бригад социалистического труда распространенном в аптеках. Изучают, что движение как подключается к организации Аптечных Центров и его цели как реализуются на практике. В ходе этого раскрывают трудности и проблемы возникающие в связи с формой и содержанием соревнования.

Для решения организационных проблем предлагают создание Комиссии по Трудовому Соревнованию и издание Правил Социалистического Трудового Соревнования, далее проведение постоянных консультаций.

Для решения проблем по содержанию описывают правильную практику взятия обязательств. На вопрос, что и какие обязательства принимать дают широкий выбор оправданный в практике 25 лет прил. по 66 темам и дают полезные советы. Группирование тем и определение тяжести дают возможность для установления уровней требований.

J. Ragetti and S. Marsal-Tóth: *The problems and possibilities of the organisation of "socialist brigade" movement in the pharmacies*

Among the basic forms of socialist work-competition authors are dealing with the "socialist brigade" movement, spread over the pharmacies. A study is given on the movement, how it becomes a part of the organisation of the Pharmaceutical Centers and how its aims are realised in the every day work. The internal and external problems and concerns are revealed.

To solve the organisational problems the organisation of a Committee of work-competition, the publishing of a statute of work-competition, as well as a continuous advising is suggested.

To solve the internal problems, authors describe the right praxis to fulfil the undertakings. "What and how to undertake?" Proved during 25 years in about 66 subjects is given a wide choice and useful advices concerning this question. The grouping of subjects and scaling them according to their difficulty, presents an opportunity for setting requirements.

Dr. J. Ragetti und Dr. Sarolta Tóth-Marsal: *Möglichkeiten und Sorgen der Organisation der sozialistischen Brigadebewegung in den Apotheken*

Unter den grundlegenden Formen des sozialistischen Arbeitswettbewerbs beschäftigt sich die Arbeit mit der in den Apotheken verbreiteten sozialistischen Brigadebewegung. Im Laufe der Untersuchung der Fragen auf welche Weise die Bewegung in die Organisation der Pharmazeutischen Zentren eingebaut wird und wie ihre Ziele realisiert werden, finden auch die formellen und inhaltlichen Schwierigkeiten bzw. Sorgen eine Besprechung.

Zur Lösung der organisatorischen Probleme werden die Gründung einer Arbeitswettbewerb-Kommission, die Veröffentlichung der Satzung des Arbeitswettbewerbs sowie kontinuierliche Beratung empfohlen.

Zur Lösung der inhaltlichen Probleme wird die richtige Praxis der Erfüllung der Verpflichtungen erläutert. Auf die Frage auf welche Verpflichtungen und auf welche Weise man eingehen soll, werden anhand der 25jährigen Erfahrungen in etwa 66 Themenkreisen ein reiches Sortiment geboten und Ratschläge erteilt. Die Gruppierung der Themenkreise und ihre, dem Schweregrad entsprechende Einteilung, bieten auch zur Bestimmung des Anforderungsniveaus eine Möglichkeit.

★ *Resumo en Esperanto:*

D-ro J. Ragetti kaj D-rino Marsal Györgyné S. Tóth: *Eblecoj kaj zorgoj de apoteka organizado de la socialista brigadmovado*

La geaŭtoroj okupiĝas el inter la bazaj formoj de la

institucie efektiviganta socialista laborkonkurso pri la socialista brigadmovado disvastiĝinta en apotekaj rilatoj. Ili ekzamenas, kiamaniere enkonstruiĝas la movado en la organizmon de la Apotekaj Centroj, kaj kiamaniere realigis ĝiaj celoj en la praktiko. Dume ili malkovras kaj la formajn, kaj la enhavajn malfacilaĵojn kaj zorgojn.

Por solvi la organizaĵajn problemojn ili proponas kreadon de Laborkonkurso Komisiono, eldonon, de

Laborkonkurso Regularo, krome kontinuan konsultadon.

Por solvi la enhavajn problemojn ili konigas la korektan praktikon de surprenado de taskoj. Al la demando „Kion kaj kiel entrepreni?” ili donas abundan sortimenton kaj utilajn konsilojn en 66 temaroj, montriĝintaj taŭgaj en praktiko de 25 jaroj. La grupigo de la temaroj, kaj ilia ordigo laŭ grado de malfacileco donas eblecon, ke oni povu uzi ilin por konstati la postulonivelejo.

(*Békés megyei Tanács Gyógyszertári Központja, Békéscsaba, István kir. tér. 6. — 5600*)

Érkezett: 1985. III. 13.

Megjegyzésünket a következő számunkban közöljük.

A szerkesztőség

**A BJELORUSSZIA GYÓGYSZERTÁRAIBAN
TÖRTÉNŐ GYÓGYSZERELŐÁLLÍTÁS
MINŐSÉGVÁJTÁSÁRA IRÁNYULÓ
KOMPLEX INTÉZKEDÉSEK EREDMÉNYEI**

Schamruk, S. G.: Pharm. Prax. 41, (1), 19—20 (1986).

Bjelorusszia gyógyszerésztáiraiban a kész gyógyszerek kiadásának a részaránya 92%. Így csak az ellátás kis hányada történik a gyógyszerésztárakban készült gyógyszerekből. Erre terjed ki a gyógyszerellenőrzés, amely az analitikai és ellenőrző laboratóriumoknak a feladata. Ezek részben a fővárosban: Minszkben, részben a köztársaság más területein helyezkednek el. Ezen túlmenően a gyógyszerésztárak 37%-a rendelkezik analitikai kabinettel és analitikussal. A többi gyógyszerésztárban csak egy elkülönített asztal áll a tevékenység rendelkezésére. A készáru ellenőrzése csak szűrőpróbaszerűen történik. Fokozott mértékű a gyógyszerkészítő tevékenység a kórházi gyógyszerésztárakban. Ezeket a gyógyszerésztárakat fokozatosan a gyógyszerésztári vállalatok kötelékébe rendelik. Emellett kiképeznek ún. központi gyógyszerésztárakat is, amelyeknek az a feladatuk, hogy több kórház igényét lássák el. Injekciós oldatok és szemecseppek előállítására a városokban több gyógyszerésztárat steril blokkal látnak el. Most terveznek egy új központi ellátó gyógyszerésztárat, mely 12 ezer kórházi ágy infúziós és injekciós oldat igényét is el fogja tudni látni (30).

Dr. Kempler Kurt

GYÓGYSZERTÁR BULGÁRIÁBAN.

KÉTFÉLE KATEGÓRIA A FEKETE TENGERNÉL

Bäucker, L.: Dtsche Apoth. Ztg 126, (10), 484—486 (1986).

Az ismert Fekete tengerparti Naposparton van az a gyógyszerésztár, ahol szerző riportját készítette. Számára meglepő, hogy a gyógyszerész nem vesz át pénzt és azt külön személy kezeli. Bulgáriában kétféle gyógyszerésztár van: a „normál” gyógyszerésztárak mellett, ahol levában kell fizetni, vannak csak devizáért árusító gyógyszerésztárak is. Természetesen mindkét gyógyszerésztár típus állami. Csak az utóbbiakban kaphatók nyugati készítmények. Tíz ilyen működik Szófia és a Fekete tenger partja között. A beszélgető társa egy ilyen gyógyszerésztár 68 éves vezetője, aki több nyelven beszél és a nyugdíjából reaktíválták. Tőle tudja meg, hogy 285 külföldi készítmény áll az eladási listán, de sokszor akadozik az utánpótlás.

Éppen akkor nem volt kapható: vatta, papírzsebkendő, tampon. Aprópénz helyett sokszor valamilyen kísértékű árut adnak vissza. A nyaralóhely rendelésintézetében a nyugati vendégek számára külön orvosok is vannak. A beszélgető partner gyógyszerésztár vezető fizetése átszámítva 230 DM egy hónapra, korábban egy nagy burgasi gyógyszerésztárban vezetőként 320 márkát kapott. Aszisztense 200 márkánál valamivel kevesebbet keres. Kb. 1500 belföldi gyógyszer van forgalomban. A szerző szerint igen olcsók a gyógyszerek; pl. átszámítva egy doboz aszpirin 30, egy köhögéscsillapító szirup 70 pfening. Drágábbak az antibiotikumok (27).

Dr. Kempler Kurt

**A GYÓGYSZERTÁRÜGY HELYZETE
AZ ANGOLAI NÉPI KÖZTÁRSASÁGBAN**

Ventura, I.: Pharm. Prax. 41, (1), 18—19 (1986).

Angola területe 1 246 700 km², 1600 km-es tengerpartja van, 7,5 millió a lakosainak a száma. Klímája változatos, részben nehezen elviselhető. A gyarmatosítás alóli felszabadulását részben maga vívta ki. A gyarmatosításból súlyos öröksége maradt, nagy az analfabétizmus, orvosi ellátás csak az európaiak számára állt rendelkezésre. Az 1975. évi törvény kezdett ezen változtatni. Jelenleg van 1 egyetemi klinikája, 17 tartományi kórháza, 22 járási kórháza, 12 szakklinikája (rendelőintézete), 23 terhes-tanácsadója, 4 lepraállomása, 7 tbc gondozója, 250 egészségügyi központja és 1200 egészségügyi állomása. Összesen 700 orvos, 8 gyógyszerész, 1500 beteggondozó, 150 gyógyszerész-technikus, 1150 laboratóriumi és 150 röntgen-technikusa van. Minden tartományban van gyógyszerésztár, továbbá 58 gyógyszerésztár működik, ebből 38 a fővárosban, Luandában. Közülük 16 állami. A felszabadulási harcok során a vidéki gyógyszerésztárak közül sok elpusztult. A gyógyszerésztárakban zömmel gyógyszerész-technikusok működnek, hiszen felsőfokú végzettségű gyógyszerész alig van; az említett 8 közül is csak négynek van ilyen diplomája. Most néhány mintapatikát rendeznek be. Az ország támaszkodik a szocialista államok, elsősorban a Szovjetunió, Kuba, az NDK és Magyarország segítségére. Jelenleg egy 10-féle tablettát gyártó üzem is van már, ennek a bővítését tervezik. Az említett körülmények között a minőségellenőrzés meglehetősen problematikus (26).

Dr. Kempler Kurt